

עת"ם 37527-07-14

קבוע ליום 24.1.16

בית משפט המחוזי בירושלים
בשבתו כבית משפט לעניינים מינהליים
בפני כבוד השופט ד"ר יגאל מרזל

1. יש דין – ארגון מתנדבים לזכויות אדם ע"ר
2. עמק שווה – ארכיאולוגיה בצל הסכסוך
ע"י ב"כ עוה"ד ישי שנידור
רח' יהודה הלוי 45 תל אביב 65157
טל': 077-5472001; פקס': 077-5472003

העותרים

- נ ג ד -

1. המינהל האזרחי באיו"ש
2. קצין מטה ארכיאולוגיה במינהל האזרחי באיו"ש
באמצעות פרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)
רח' מח"ל 7, ת.ד. 49333 מעלות דפנה, ירושלים 97763
טל': 02-5419555, פקס': 02-5419582

המשיבים

כתב תשובה לעתירה המתוקנת בשנית

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד, מתכבדים המשיבים להגיש כתב תשובה לעתירה המתוקנת בשנית.

מבוא

1. עניינה של העתירה, בקשת העותרים לקבלת מידע אודות חפירות ארכיאולוגיות בשטחי יהודה והשומרון (להלן "האזור").
2. ביום 23.10.14 הוגשה תגובה מקדמית לעתירה, לה צורף חלק מהמידע המבוקש, וכן פורטה בה בהרחבה עמדת המשיבים ביחס לכל אחד מפריטי המידע המבוקשים בעתירה. לאחר הגשת התגובה הועבר לעותרים מידע נוסף, בהתאם לבקשתם. העותרים לא הסתפקו במידע שהועבר, והגישו עתירה מתוקנת. תשובת המשיבים לעתירה המתוקנת נפרשה במסגרת הדיון בעתירה ביום 25.5.15. בעקבות הדיון ובהתאם להחלטת בית המשפט, הגישו העותרים עתירה מתוקנת בשנית, במסגרתה נפרש טיעון מצומצם ביחס לעניינים שנותרו במחלוקת. מכאן תגובה זו.
3. קודם שנעבור לדון בטענות העותרים ביחס לכל אחד מפריטי המידע המבוקשים על ידם, נבקש להעיר הערה מקדמית.

4. העותרים כותבים בעתירתם כי "יצוין שאין חולק שהמשיב כפוף לחוק חופש המידע, התשנ"ח-1998" (פסקה 4 לעתירה, להלן – "החוק" או "חוק חופש המידע"), ומסתמכים בעתירתם על חוק זה.
5. המשיבים יבקשו להדגיש, כי חוק חופש המידע לא הוחל במישרין באזור, כפי שיפורט להלן.
6. סמכויותיו של מפקד כוחות צה"ל באיו"ש (להלן גם "המפקד הצבאי") נשענות, בין היתר, על דיני התפיסה הלוחמתית של המשפט הבינלאומי (ראה בין רבים: בג"ץ 69/81 אבו עיטה נ' מפקד אזור יהודה ושומרון, פ"ד לז(2) 197; בג"ץ 393/82 ג'מעית אסכאן נ' מפקד כוחות צה"ל, פ"ד לז(4) 785 – להלן: בג"ץ ג'מעית אסכאן). לצד זאת, חלים על פעולות המפקד הצבאי "עקרונותיו של המשפט המינהלי הישראלי, שעניינם שימוש בסמכות שלטונית של עובד ציבורי" (בג"ץ 2056/04 מועצת הכפר בית סוריק נ' ממשלת ישראל, בעמ' 837 – להלן: בג"ץ בית סוריק, וכן בג"ץ ג'מעית אסכאן, בעמ' 785).
7. המינהל האזרחי משמש כזרוע של המפקד הצבאי, ואמון על ניהול העניינים האזרחיים באזור (ובכללם ניהול מרשם המקרקעין באזור). המנהל האזרחי הוא גוף סטטוטורי, המכונן מכח תחיקת הבטחון, ולא מכוח חקיקה ישראלית (צו בדבר הקמת מנהל אזרחי (יהודה ושומרון) (מס' 947), התשמ"ב-1981).
8. המערכת הנורמטיבית החלה על המנהל האזרחי באזור (בפועלו כממשל צבאי) מורכבת מדיני האזור שכוללים, בין היתר, את הדין המקומי תחיקת הבטחון שנחקקה על ידי המפקד הצבאי, לצד כללי המשפט הבינלאומי הפומבי. יוצא אפוא, כי הממשל הצבאי – ובכללו המנהל האזרחי – אינו כפוף ישירות לחקיקתה הטריטוריאלית של כנסת ישראל (ראו לעניין זה, בג"ץ 1661/05 המועצה האזורית חוף עזה נ' ראש הממשלה, פ"ד נט(2) 481, 511-512, בג"ץ 2612/94 שעאר נ' מפקד כוחות צה"ל, פ"ד מח(3) 675, 681). זאת, נוכח עיקרון התחולה הטריטוריאלית של החקיקה, החלה בגבולותיה הריבוניים של המדינה, וכאשר נקודת המוצא הינה כי כל עוד לא נקבע אחרת באופן מפורש, חוקי הכנסת אינם חלים באזור.
9. חוק חופש המידע לא הוחל במישרין באזור. כעניין של סבירות מינהלית, הממשל הצבאי מכפיף עצמו לעקרונות היסוד של המשפט המנהלי הישראלי, ובכללם עקרונות חוק חופש המידע, תוך בחינת השאלה האם לחשוף מידע בהתאם לרשימת הסייגים שבחוק. אולם הכפפה זו לנורמות מינהליות אין משמעה התכנסות לדל"ת אמות החקיקה הנוגעת בדבר, על שלל הוראותיה וסייגיה, אלא עמידה מודעת ועקבית ברוח העקרונות הכלליים של החקיקה, בדרך הגשמת תכליתו העקרונית של החוק, להבדיל מכפיפות דוקנית לסעיפיו הפרטניים, אשר עלולה להביא לאי התחשבות בנסיבותיו המיוחדות של האזור והאוכלוסיה המקומית, ושליטת הממשל הצבאי בו.
10. יש לזכור, כי המבחנים והסייגים שבחוק חופש המידע, כפי שפורשו בפסיקת בתי המשפט, לא נקבעו מתוך ראיית המאפיינים המיוחדים של האזור לנגד עיני בית המשפט, והם אינם בהכרח מתאימים לאזור – שהמצב בו רגיש יותר ומורכב יותר מישראל, עובדתית ומשפטית.

11. לטעמנו, בעת בחינת בקשה למידע, על המפקד הצבאי לשקול את כלל השיקולים הנוגעים לעניין, ובכלל זאת ליתן משקל לשיקולים הנוגעים לכך שמדובר בבקשה למידע הנוגע לאזור, לנסיבות המיוחדות הנוגעות לאזור, לאוכלוסייה המוגנת, ולדין החל בשטח המצוי בתפיסה לוחמתית.

12. במקרה שלפנינו שקלו המשיבים את מכלול השיקולים הנוגעים לעניין, בכללם האינטרס של העותרים במידע, והחליטו להיעתר לבקשה ברובה ולדחות חלקים ממנה. החלטה זו הינה החלטה סבירה, המאזנת נכונה בין מכלול האינטרסים המתנגשים בראי נסיבותיו הייחודיות של האזור – כפי שיפורט להלן.

תמצית העובדות

13. ביום 21.7.13 פנו העותרים במכתבי בקשה לפי החוק, בהם ביקשו לקבל מידע אודות האתרים הארכיאולוגיים הפעילים באיו"ש. כמו כן, ביקשו העותרים לקבל העתק משכבת GIS (שכבת מידע גיאוגרפי דיגיטלי, להלן גם – "שכבת מ"ג") עליה מופיעים האתרים.

העתקי המכתבים צורפו לעתירה כנספח עת/1.

14. ביום 22.7.13 נענו העותרים בתשובות ביניים לפיהן פניותיהם מצויות בטיפול.

העתקי המכתבים צורפו לעתירה כנספח עת/2.

15. ביום 6.10.13 נשלח לעותרים מכתבים נוספים, בהם צוין כי נוכח היקף המידע המבוקש בפניה, מתמשך זמן הטיפול בה.

העתקי המכתבים צורפו לעתירה כנספח עת/3.

16. ביום 22.1.14 וביום 28.4.14 פנה ב"כ העותרים במכתבי תזכורת. מכתבים נוספים מטעם העותרים נשלחו ביום 5.3.14 וביום 24.3.14.

המכתבים צורפו לעתירה כנספחים עת/4, עת/6 ועת/7 בהתאמה.

17. ביום 2.4.14 נשלח לעותרת 1 העתק מחוברת "קובץ חוקים ותקנות לחוק העתיקות", הכוללת את חוק העתיקות הירדני משנת 1966 את תקנות העתיקות ואת הצו הצבאי מס' 1166 בדבר חוק העתיקות התשמ"ו-1986 (נספח עת/8 לעתירה).

18. ביום 28.4.14 פנו העותרים במכתב התראה לפני הגשת עתירה מינהלית.

העתק המכתב צורף לעתירה כנספח עת/9.

19. ביום 20.7.14 הוגשה העתירה המקורית.

20. ביום 23.10.14 הוגשה תגובה מקדמית לעתירה, לה צורף חלק מהמידע המבוקש, וכן פורטה בה בהרחבה עמדת המשיבים ביחס לכל אחד מפריטי המידע המבוקשים בעתירה.

21. לאחר הגשת התגובה הועבר לעותרים מידע נוסף, בהתאם לבקשתם.

22. העותרים לא הסתפקו במידע שהועבר, והגישו עתירה מתוקנת. תשובת המשיבים לעתירה המתוקנת נפרשה במסגרת הדיון בעתירה ביום 25.5.15. בעקבות הדיון ובהתאם להחלטת בית המשפט, הגישו העותרים עתירה מתוקנת בשנית, במסגרתה נפרש טיעון מצומצם ביחס לעניינים שנותרו במחלוקת. מכאן תגובה זו.

23. בעקבות הדיון הקודם, פנו המשיבים אל כלל החוקרים החופרים והסוקרים באיו"ש מאז שנת 2007, וזאת לצורך קבלת עמדתם ביחס למסירת המידע המבוקש בעתירה הנוגע לצדדים שלישיים. לאחר קבלת עמדות הצדדים השלישיים, תתקבל החלטה ע"י המשיבים ביחס למסירת המידע הנתון במחלוקת.

העתק דוגמה לפניה לצד שלישי (תוך השמטת שמו) מצורף לתגובה **כנספח א'**.

עמדת המשיבים ביחס לבקשה למידע

24. להלן תוצג עמדת המשיבים ביחס לכל אחד מפריטי המידע המבוקשים ע"י העותרים בעתירתם המתוקנת בשנית.

פרוטוקולים של ועדת המשנה לארכיאולוגיה

25. העותרים ביקשו לקבל את הפרוטוקולים של דיוני ועדת המשנה לארכיאולוגיה במנהל האזרחי, החל משנת 2006. לתגובה המקדמית צירפו המשיבים (כנספח א') 12 העתקי פרוטוקולים של המועצה הארכיאולוגית, תוך השמטות (השחרות) של פרטים חסויים מטעמי ביטחון, רגישות מדינית, פרטיות החוקרים (ששמותיהם הושמטו) וכו'.

26. ביחס לבקשה זו טענו המשיבים כי כלל ההשמטות הן של פרטים שאין להעביר לעותרים בשל הפרת פרטיותם של חוקרים וכן חשש כי מסירת המידע עלולה להביא להטלת חרם על אותם חוקרים, באופן המנוגד לרוחו ולתכליתו של החוק למניעת פגיעה במדינת ישראל באמצעות חרם, התשע"א-2011 וכן לפגיעה בעתידם המקצועי.

27. העותרים עומדים על קבלת הפרוטוקולים ללא השמטות, למעט השמטת החלקים הבטחוניים – שעל קבלתם ויתרו העותרים.

28. כאמור לעיל, המשיבים פנו אל החוקרים לצורך קבלת עמדתם ביחס לפרסום הפרוטוקולים עם שמותיהם. לאחר קבלת תגובות כלל החוקרים תתקבל החלטה חדשה בעניין פרסום הפרוטוקולים המלאים (למעט החלקים שיש להם היבט בטחוני, עליהם ויתרו העותרים כאמור).

מקום אכסון הממצאים ורשימת ההשאלות

29. העותרים ביקשו לקבל את רשימת הממצאים הארכיאולוגיים שנמצאו באיו"ש ומקום אחסונם, וכן את רשימת ההשאלות של הממצאים. לטענתם, בהסכמי אוסלו התחייבה ישראל לרשום את מיקומם של הממצאים.

30. כמו כן, העותרים עומדים על קבלת פירוט לעניין אחסון מוצגים שאינם מושאלים, אצל המשיבים; כאשר במכתב עת/15 הבהירו המשיבים כי המוצגים שברשותם מאוחסנים במחסן רשות העתיקות או במחסני קמ"ט ארכיאולוגיה.

31. המשיבים יטענו כי מתקיים רישום של הממצאים בספרי רישום וכן ברשימות השאלה. יחד עם זאת, המשיבים מתנגדים למסירת רשימת הממצאים ורשימת ההשאלות מטעמים מדיניים מהותיים.

32. הנספח השלישי להסכם הביניים הישראלי-פלסטיני בדבר הגדה המערבית ורצועת עזה (הסכם אוסלו), הינו פרוטוקול בנושא עניינים אזרחיים. סעיף 2 לנספח השלישי הוקדש לתחום הארכיאולוגיה. בס"ק 10 נקבע כדלקמן:

"באזורים המועברים לתחום הסמכות הטריטוריאלית של הצד הפלסטיני, הצד הישראלי יספק לצד הפלסטיני את כל הרישומים הארכיאולוגיים, לרבות, בין היתר, רשימה של כל אתרי החפירות ורשימה ותיאור מפורטים של ממצאים ארכיאולוגיים אשר נחשפו החל מ-1967.

מתוך התחשבות נאותה בדרישה הפלסטינית שישראל תחזיר את כל הממצאים הארכיאולוגיים אשר נחשפו בגדה המערבית וברצועת עזה החל מ-1967, יידון נושא זה במסגרת המשא ומתן על מעמד הקבע." (ההדגשה הוספה).

הסכם הביניים זמין לעיון באתר הכנסת, בכתובת –

<https://www.knesset.gov.il/process/docs/heskemb.htm>

33. מסעיף זה עולה כי בהסכם נקבע כי הצד הישראלי יספק לצד הפלסטיני, בין היתר, רשימה ותיאור מפורטים של ממצאים ארכיאולוגיים שנחשפו בשטחים שהועברו לשליטה פלסטינית מאז 1967. עוד עולה בבירור מההסכם, כי הפלסטינים דרשו לקבל לידיהם את הממצאים הארכיאולוגיים שנחשפו באיו"ש החל משנת 1967, והוסכם כי נושא זה ידון במסגרת המשא ומתן על הסכם הקבע.

34. עולה איפוא, כי חשיפת רשימת ההשאלות עלולה לפגוע ביחסי החוץ של ישראל בשני היבטים: ראשית, היא חושפת את אופן יישום הסכם הביניים כיום על ידי ישראל, ושנית, היא עלולה

להזיק לעמדה הישראלית במסגרת משא ומתן עתידי על הסכם הקבע. בנסיבות אלו, סורבה הבקשה לקבלת רשימת השאלות של הממצאים הארכיאולוגיים (השווה לסעיף 9(א)(1) לחוק שעניינו מידע שבגילוי יש חשש לפגיעה ביחסי החוץ של המדינה, אותו לא תמסור הרשות).

35. בעתירה המתוקנת טענו העותרים כי אין בחשיפת המידע כדי לפגוע ביחסי החוץ של ישראל נוכח הזמן שחלף מאז חתימת הסכמי אוסלו, וכי מדובר במידע השייך לציבור ועל כן יש להורות על גילוי, בפרט מאחר שהסכמי הביניים הם בבחינת אות מתה ומו"מ להסכם קבע אינו מתנהל.

36. בטענות אלו אין ממש, והמשיבים פועלים בהתאם לחלוקת הסמכויות ולאמור בהסכמי הביניים. זאת ועוד, הסכמים אלו עשויים לשמש בסיס למשא ומתן עתידי על הסכם קבע.

37. יוצא מן האמור, כי מדובר בעניין מדיני מובהק, הנוגע להסדר בין מדינת ישראל לבין הרשות הפלשתינית, שעשוי להיות מונח בעתיד על שולחן הדיונים. אין מקום במסגרת עתירה זו להורות על מסירת המידע, באופן שעלול לפגוע בעמדת מדינת ישראל במסגרת הליך מדיני עתידי.

38. אשר לבקשת העותרים כי יפורט מיקום מדויק של הממצאים המאוחסנים אצל המשיבים: המשיבים יטענו כי חשיפת מיקומם המדויק של מחסני הממצאים עלול להעמיד את הממצאים בסכנה של שוד עתיקות, במקרה שהמידע יתגלגל לידיים הלא נכונות. באיו"ש, בניגוד לתחומי מדינת ישראל, החשש מפני שוד עתיקות ממשי ומוחשי הרבה יותר, וזאת בשל הנסיבות הייחודיות באיו"ש של שמירת הממצאים (ועל כך נוכל להרחיב במעמד צד אחד).

על כן אין מקום למסירת מידע זה (השווה לסעיף 9(ב)(1) לחוק, שעניינו בהעדר חובה על הרשות למסור מידע שגילוי עלול לשבש את תפקודה התקין או את יכולתה לבצע את תפקידיה – במקרה דנן, תפקידה לשמור על העתיקות לטובת הציבור ולטובת הדורות הבאים).

שני תיקי חפירה של תל שילה ותל בתיר

39. העותרים ביקשו לקבל עותק מתיקי החפירה של האתרים תל שילה ותל בתיר, הכוללים לדבריהם תוכניות שטח, רשימת ממצאים, תמונות, כרטיסי לוקוס, יומני שטח וסיכום חפירה.

40. בתגובה המקדמית טענו המשיבים כי מידע זה מצוי בליבת עבודתו האקדמית של החופר, ופרסומו משמעו גניבת עבודתו האקדמית והפרת זכויות היוצרים שלו במידע. המידע שניתן לפרסום מפורסם ברבים במאגרי מידע, בספריות, ביחידת הפרסום של המנהל האזרחי וביחידת הפרסום של רשות העתיקות. (השווה לסעיפים 9(ב)(6) לחוק, שעניינו מידע שהוא סוד מסחרי/מקצועי או בעל ערך כלכלי שפרסומו עלול לפגוע פגיעה ממשית בערכו, ועל כן אין חובה למסרו. כן השווה לסעיף 9(א)(4) לחוק, שעניינו מידע שאין לגלותו על פי כל דין, כאשר

הדין הרלבנטי בישראל הינו חוק זכויות יוצרים, התשס"ח-2007, וכן לסעיף 48 לחוק על פיו רשאית רשות לדחות בקשה למידע העומד לרשות הציבור או לעיונו בדרך אחרת).

41. יובהר, כי החפירה בתל שילה עדיין מתנהלת, ועל כן מסירת המידע המבוקש נוגעת לחפירה בהתהוות. לפיכך, עמדת המשיבים האמורה חלה ביתר שאת ביחס למידע זה.

החפירה בתל בתיר הסתיימה בשנת 2007. טרם חלפו עשר שנים מיום סיום החפירה. בנסיבות אלה, ועל פי סעיף 12(ב) לחוק העתיקות, תשל"ח-1978, לבעל הרישיון "שמורה זכות יחודית לפרסום בדבר החפירות עשר שנים מסיום החפירה". לאור האמור ולאור ההסכמה במהלך הדיון הקודם בעתירה, פנו המשיבים אל החופר לצורך קבלת התייחסותו לבקשה. לאחר קבלת עמדתו התקבל החלטה בנוגע למסירת המידע.

בקשת מידע לגבי כל חפירה וחפירה ביחס ל-12 החפירות שנבחרו ע"י העותרים

פרטים אודות מבצע החפירה ומטרתה

42. מידע זה סירבו המשיבים למסור, בטענה כי מדובר במידע של צדדים שלישיים הנוגע לפרטיותם. כמו כן, נטען כי קיים חשש שפרסום שמות החוקרים/הארכיאולוגים בעיתוי הנוכחי, בו נשמעות קריאות לחרם אקדמי על ישראל, וחרמות כאלו אף מוטלים חדשות לבקרים – עלול לסכן או להשפיע לרעה על עתידם האקדמי-מקצועי. (השווה לסעיף 13 לחוק, לסעיף 9(א)(3) לחוק שעניינו מידע שגילוי מהווה פגיעה בפרטיות ועל כן אין למסרו, וכן השווה לסעיף 9(ב)(6) לחוק שעניינו מידע שהוא סוד מסחרי/מקצועי או בעל ערך כלכלי שפרסומו עלול לפגוע בפגיעה ממשית בערכו, ועל כן אין חובה למסרו).

43. העותרים טוענים כי אין מדובר במידע פרטי. טענה זו יש לדחות. מידע אודות עיסוקו ומצבו הכלכלי של אדם הינו בגדר מידע פרטי (ראה לדוגמה, עע"ס 1386/07 **עיריית חדרה נ' שניר** בע"מ (פורסם בנבו), עע"ס 398/07 **התנועה לחופש המידע נ' מדינת ישראל-רשות המיסים** (פורסם בנבו)).

44. טענת העותרים כי תכלית המחקר המדעי הארכיאולוגי היא פרסום הממצאים, וכי החופרים מפרסמים בעצמם מידע, אינה רלוונטית לעניין הפגיעה בפרטיות כל עוד לא הראו העותרים כי המידע הקונקרטי המבוקש הינו מידע שהחוקרים וויתרו על חסיונו. ברי כי אדם יכול לוותר מיוזמתו על ההגנה שניתנה לו, ולפרסם מידע פרטי; אולם הרשות אינה רשאית לקבל החלטה זו במקומו (השווה לנוסח סעיף 9(א) לחוק, **האוסר** על רשות למסור מידע שגילוי כרוך בפגיעה בפרטיות).

45. עמדת המשיבים הינה, כי בהתאם לדין ולתחיקת הביטחון, מטרת החפירות הינה העשרת הידע המדעי בתחום הארכיאולוגיה ע"י קמ"ט ארכיאולוגיה ומוסדות אקדמיים אחרים. ודוק, התכלית העיקרית הינה העשרת הידע המדעי. פרסום המידע הינו עניין התלוי בקיומם של גילויים חדשים. אם המחקר יפגע, לא יהיה עוד מה לפרסם.

46. טענות העותרים לפיהן החשש מחרם אקדמי אינו יכול להצדיק הסתרת מידע, מתעלמות מהוראות חוק למניעת פגיעה במדינת ישראל באמצעות חרם, התשע"א-2011, ומכך שחוק חופש המידע לא הוחל במישרין באזור יהודה והשומרון, ומהרגישות המיוחדת שנודעת לאזור. ההשוואה שעורכים העותרים לישראל אינה נכונה, משום שאין הנדון דומה לראיה.

לאזור יהודה והשומרון נסיבות המיוחדות לו, המקנות לו אופי רגיש בכמה מישורים – הבטחוני, הבינלאומי, המשפטי ועוד ועוד. בבוא המפקד הצבאי לדון בבקשה לקבלת מידע, עליו לשקול את כלל השיקולים הנוגעים לעניין, ובכללם את ההשלכות הצפויות לגילוי המידע בראי הנסיבות המורכבות של האזור. מן המפורסמות הוא כי מעמדה של מדינת ישראל באזור יהודה והשומרון הינו עניין הנתון במחלוקת בזירה הבינלאומית (ואף בזירה המקומית). אחד מכלי הניגוח והפעלת הלחץ בהם נעשה שימוש במסגרת מחלוקת זו, הינו יצירת חרם על עשייה ויצירה (אקדמית ושאינה אקדמית) בתחומי איו"ש. המפקד הצבאי רשאי וצריך ליתן משקל לעובדה זו, וכן עליו ליתן משקל לחשש מתוצאותיו האפשריות של חרם כזה – שהינן כמובן פגיעה אנושה במחקר הארכיאולוגי באזור ובעיסוקם של החוקרים.

47. אף בהקשר זה שבים העותרים טוענים כי המידע המבוקש על ידם מפורסם בציבור חדשות לבקרים על ידי החוקרים עצמם. עובדה זו מחדדת שיקול רלבנטי נוסף המשליך על נקודת האיזון בענייננו, והוא כי סירוב המשיבים למסור את המידע המבוקש לרוב משמעו אך דחייה של מועד חשיפת המידע, למועד בו להערכת החוקרים לא נשקף להם סיכון של ממש כתוצאה מחשיפת פרטיהם.

48. על כן סבורים המשיבים כי החלטתם המקורית שלא למסור את המידע היא החלטה סבירה, המאזנת נכונה בין האינטרס של העותרים במידע ובין השיקולים כנגד חשיפתו.

49. יחד עם זאת, לאור ההסכמה במהלך הדיון, פנו המשיבים אל החופרים לקבלת התייחסותם לבקשה. לאחר קבלת עמדתם תתקבל החלטה בנוגע למסירת המידע.

מועד תחילת החפירה

50. במכתב (עת/15) הבהירו המשיבים כי עם קבלת הרישיון, רשאי החוקר להתחיל בעבודתו, וכי אין בידם מידע אודות המועדים המדויקים בהם מתחילה החפירה בשטח.

51. בעתירה המתוקנת דורשים העותרים כי המשיבים ימסרו את העתקי הרישיונות החפירה השנתיים מתוכם ניתן לעבד את מועד מתן רישיון החפירה הראשון ביחס לכל אתר חפירות, וכן את המידע הלא מדויק שבידי המשיבים.

52. ראשית יובהר, כי בידי המשיבים מצוי מידע אודות מועד מתן רישיון החפירה. כאמור, עם קבלת הרישיון רשאי החוקר להתחיל בעבודתו, ומועד תחילת החפירה המדויק הינו עניין הנתון לשיקול דעתו. קמ"ט ארכיאולוגיה לא מנהל רישום של מועדים של תחילת החפירה.

53. שנית, ברשימה שהועברה לעותרים ניתנו נתונים על רישיונות קלנדריים שהונפקו שבע שנים אחורה, הכוללת את תאריך מתן הרישיון, ולכן אין מניעה שהעותרים יבדקו מתי ניתן הרישיון הראשון, לפחות, במשך התקופה הזאת. וכך יוכלו לעמוד על מועד תחילת החפירה בקירוב. יצוין כי העותרים קיבלו בעבר רשימה המתייחסת גם לרישיונות שניתנו לפני תקופה זו. וכאמור לעיל, עיבוד מידע לצורכי העותרים אינו נופל בגדר חובה לפי חוק חופש המידע אף בישראל (השווה לסעיף 7(ה) לחוק קובע שאין הרשות הציבורית צריכה לעבד מידע לצרכיו של המבקש).

השלב בו מצויה החפירה ומועד סיומה המתוכנן

54. המשיבים טענו כי מידע זה נכלל בסיכומים שנתיים שמגישים מי מהחופרים המעוניינים בחידוש רישיונם, וכי את הסיכומים השנתיים לא ניתן למסור לעותרים. מדובר במידע של צדדים שלישיים, שהינו בעל ערך מדעי וכלכלי ולחופרים זכויות יוצרים בו. קיים חשש כי פרסום מידע זה יוביל לפגיעה במחקרים של החוקרים על דרך של גניבות אקדמיות. (השווה לסעיף 13 ולסעיף 9(ב)(6) לחוק, וכן לסעיף 9(א)(4) לחוק, האוסר על מסירת מידע שאין לגלותו על פי כל דין, כאשר הדין הרלבנטי בישראל הינו חוק זכויות יוצרים, התשס"ח-2007).

בהקשר זה יוער, כי קיימים פרסומים רבים של חפירות הפתוחים לעיון הציבור בכתבי עת מקצועיים המפורסמים על ידי קמ"ט ארכיאולוגיה ורשות העתיקות.

55. בניגוד לטענת העותרים, מידע אודות השלב בו מצויה החפירה אינו בגדר מידע טכני גרידא אלא משקף הערכה מקצועית של החוקר ביחס לאתר, והוא לא תמיד ידוע לציבור אלא אם פורסם ע"י החוקר.

56. אשר לטענה כי המשיב 2 הוא המחליט בדבר גורלו של השטח וכי אין חשש להפרת זכויות היוצרים של החופרים בהקשר זה, נציין כי לאחר מתן הרישיון, חשיפת פרטי המחקר ללא הסכמת החוקר, עלולה להתפרש כהפרת זכויות יוצרים. העובדה כי החפירה נעשית ברישיון אינה מקנה מינה וביה למשיב 2 את זכויות היוצרים של החופר בתוצרי עבודתו במהלך תקופת הרישיון.

57. יחד עם זאת, בעקבות הדיון הקודם פנו המשיבים אל החופרים לקבלת התייחסותם לבקשה לקבלת מידע אודות השלב בו מצויה החפירה. לאחר קבלת עמדתם תתקבל החלטה בנוגע למסירת המידע.

58. מעבר לכך, העותרים מבקשים למעשה כי המשיבים יבצעו הערכות לגבי כל חפירה אם היא צפויה להתארך מעבר לתקופת הרישיון הנוכחי. ואולם, אין חוק חופש המידע מטיל חובה על רשות ציבורית לבצע הערכות. אין מדובר ב"מידע" קיים, כהגדרתו בחוק (השווה לסעיף 2 לחוק). לחלופין לא הרימו העותרים את הנטל המוטל עליהם להצביע על טעם של ממש לחייב את קמ"ט ארכיאולוגיה בביצוע הערכות כאמור. מה גם, שהגורם המתאים לביצוע הערכות

כאמור אינו קמ"ט ארכיאולוגיה אלא החוקר בשטח, שיכול להעריך בצורה המושכלת ביותר את משך החפירה הצפוי.

ציון חלקים באתר שבהם הסתיימו החפירות ופירוט מה עלה בגורל כל חלק מהחפירות

59. בהמשך לאמור, אף ביחס למידע זה פנו המשיבים אל החופרים לקבלת התייחסותם לבקשה. לאחר קבלת עמדתם תתקבל החלטה בנוגע למסירת המידע.

הגורם המממן את החפירה ובאיזה סכום

60. המשיבים הודיעו כי הם מוכנים למסור מידע זה ביחס לחפירות הממומנות ע"י המנהל האזרחי, כמות שהוא מצוי בידם. במכתב עת/15 הובהר כי מדובר בתקציב המינהל האזרחי. המשיבים מבצעים מאמצים כדי לאתר את המידע בעניין הכספים שהושקעו בפועל על ידי המינהל האזרחי למימון חפירות ותחזוקת אתרים ב-7 השנים האחרונות, בהקדם.

61. אשר למידע אודות חפירות שלא מומנו ע"י המנהל האזרחי, טענו המשיבים כי מדובר במידע אודות מקורות מימון וסכומי מימון; היינו מידע בעל ערך כלכלי מובהק הנוגע לצדדים שלישיים, שלא התקבלה הסכמתם לפרסומו. המשיבים טענו כי פרסום המידע עלול לגרום להפעלת לחצים כבדים על הגורמים המממנים להפסיק את המימון, ובכך לפגוע במחקר הארכיאולוגי באיו"ש ובחוקרים עצמם. זאת ועוד, העותרים לא הצביעו על אינטרס במידע ספציפי זה, מלבד האינטרס הכללי באיסוף מידע עליו הצהירו בעתירתם.

62. יחד עם זאת, המשיבים פנו אל החופרים לקבלת התייחסותם לבקשה לקבלת מידע אודות השלב בו מצויה החפירה. לאחר קבלת עמדתם תתקבל החלטה בנוגע למסירת המידע.

הסכמים

63. העותרים ביקשו לקבל את העתקי ההסכמים עם החוקרים. המשיבים הבהירו בדיון כי מערכת היחסים עם החוקרים מגולמת ברישיונות ולא בהסכמים. מלבד הרישיונות ישנה תכתובת נלווית לפני חפירה (שעיקרה פרטים טכניים, כגון מספרי טלפונים לתיאום ואומדן כספי).

64. בעתירה המתוקנת מבהירים העותרים כי הם מבקשים לקבל את המערכת ההסכמית השלמה לגבי כל חפירה.

65. המשיבים יטענו, כי העותרים קיבלו לידיהם העתק רישיון לדוגמה, וכי למעשה המידע שנכלל בהעתקי הרישיונות הינו אותו המידע המבוקש על ידי העותרים בסעיפים אחרים של העתירה. לפיכך, עמדותיהם של החוקרים בהתאם לפנייה אליהם משליכות אף על סוגיה זו.

התייחסות לבקשה לפסיקת הוצאות

66. אשר לבקשת העותרים לפסיקת הוצאות יצוין, כי לצורך הטיפול בבקשה זו הושקעו מאמצים רבים ושעות עבודה רבות. לאור העיכוב במתן התשובות לא נגבו מהעותרים דמי טיפול כלשהם. בנוסף, ולאור הרגישות המדינית שבמידע שהתבקש, ובעיקר בנושא החשש לחרם האקדמי כתוצאה מהעברת המידע, התקיימו דיונים והתייעצויות בנושא, לרבות דיון בראשות יועמ"ש רשות העתיקות דאז, עו"ד בר-סלע. לא כל המידע המבוקש ע"י העותרים ניתן, וחלק מהמידע המשיבים מסרבים למסור מטעמים מהותיים. כמו כן, חלק נכבד מהמידע המבוקש נוגע לפרטים אודות צדדים שלישיים, שודאי שאין מקום למסור קודם לקבלת עמדתם.

67. נוכח כלל האמור, יטענו המשיבים כי דין העתירה להידחות.

אחווה ברמן, עו"ד
סגנית בכירה בפרקליטות מחוז ירושלים (אזרחי)

היום: א' שבט, תשע"ו
11 ינואר, 2016

תצהיר

אני הח"מ, יואב ציונית, מס' זהות 022552129, לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי אם לא אעשה כן אחיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק, מצהיר בזה לאמור:

1. הנני משמש כאוצר ביחידת קמ"ט ארכיאולוגיה במינהל האזרחי באיו"ש.
2. תצהירי זה ניתן לתמיכה בעובדות התגובה המקדמית לעתירה מתוקנת בשנית מטעם המשיבים בעת"ם 37527-07-14 יש דין – ארגון מתנדבים לזכויות אדם ע"ר ואח' נ' המינהל האזרחי באיו"ש ואח'.
3. עובדות התגובה נכונות למיטב ידיעתי. המקור לידיעתי הוא מתוקף תפקידי ומעיון במסמכים.
4. אני מצהיר כי השם דלעיל הוא שמי, החתימה דלמטה היא חתימתי, וכי תוכן תצהירי זה אמת.

יואב ציונית

אישור

אני הח"מ מר יואב ציונית, עו"ד, מאשר/ת בזה כי ביום 10.1.16 הופיע בפני מר יואב ציונית, שזיהיתיו על פי תעודת זהות מס' 022552129, המוכר לי אישית, ולאחר שהוזהרתי כי עליו לומר את האמת כולה ואת האמת בלבד, וכי יהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

חתימת מקבלת התצהיר

נספח א' –

העתק דוגמה לפנייה לצד

שלישי

מנהל האזרחי לאזור יהודה ושומרון
קצין מטה לארכיאולוגיה
Civil Administration of Judea and Samaria
Staff Officer of Archaeology

תאריך: 03/01/2015
כ"ב טבת, תשע"ו
חוק חופש המידע/פניות ציבור/ 2810

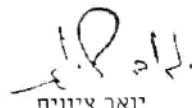
לכבוד:

[Redacted]

שלום רב,

הנדון: מסירת מידע הנוגע לצד שלישי במסגרת עתירה מינהלית בבקשת חוק חופש המידע.

1. במסגרת עתירת חוק חופש המידע אשר הוגשה ע"י ארגון "יש דין" וארגון "עמק שווה" נגד המנהל האזרחי, נתבקש מידע רחב אודות אתרים ארכיאולוגיים בא"ש.
2. במסגרת זו, התבקש גם המידע הבא:
 - א. פרוטוקולים של ועדת המשנה לארכיאולוגיה במנהל האזרחי – במסגרת הבקשה, הועברו הפרוטוקולים, אך נמחקו מהם שמות החופרים. העותרים מבקשים לקבל את הפרוטוקולים ללא מחיקת שמות החופרים.
 - ב. שמות הגורמים המבצעים חפירות בא"ש, מטרת החפירה ושם הארכיאולוג בעל הרישיון – מידע זה לא נמסר לעותרים עד כה.
 - ג. השלב בו מצויה החפירה, ציון חלקים באתר שבהם הסתיימו החפירות ופירוט מה עלה בגורל כל חלק מהחפירות – מידע זה לא נמסר לעותרים עד כה.
 - ד. הגורם המממן את החפירה ובאיזה סכום – מידע זה אינו נמצא בידי המנהל (למעט חפירות המבוצעות ע"י קמ"ט ארכיאולוגיה) ועל כן לא נמסר לעותרים.
3. נוכח העובדה כי חלק מן המידע שהתבקש, כפי שפורט לעיל, הינו מידע הכולל פרטים על צד שלישי, נבקש את התייחסותכם באשר למסירת המידע, בהתאם לסעיף 13 לחוק חופש המידע, תשנ"ח-1998.
4. נוכח העובדה כי מתנהלת בימים אלו עתירה בנוגע למידע מושא הבקשה, נודה על קבלת התייחסותכם בהקדם, ולא יאוחר מ- 21 ימים ממועד מכתבנו זה, כפי שקבוע בחוק. ככל שלא תתקבל התייחסותכם עד למועד זה, נניח כי אינכם מתנגדים למסירת מידע המבוקש.
5. 1

יואב ציונית
אוצר בקמ"ט ארכיאולוגיה יר"ש

2810RFI.docx